

Wolof

Tànk-ndànk

Jéego 4

Téere 2

Édition 2018
Réimpression 2020

Avis de droit d'auteur : ©2016-2021 projet Sénégal Lecture Pour Tous pour l'Agence des États-Unis pour le développement international (USAID), contrat USAID n° AID-OAA-I-14-00055/AID-685-TO-16-00003, géré par Chemonics International. Tous droits réservés. Cette aide provient du peuple américain et est financée conjointement par l'USAID et le gouvernement du Sénégal.

Ce travail est disponible sous la licence Creative Commons Attribution 4.0 IGO licence (CC BY 4.0 IGO) <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/igo>. Sous cette licence, il est accordé le droit de copier, de distribuer, de diffuser et d'adapter ce travail y compris à des fins commerciales selon les conditions énoncées de la licence CC BY.

Li téere bi ëmb

Papiis sàrdiñe bu xarañ	4
Gaalu Pàppa Duudu	20
Yeete ci mécce yi.	36
Beykatu démb, tey ak ëllëg	52
Lëg a ngi defar film	68

Papiis sàrdiñe bu xarañ

Papiis sàrdiñe bu amul moroom la,
dafa sawar, yaru.
Suba teel lay jóg, sangu ba set,
sol ay yéreem yu baax.
Mu génn ci biti, dem ca bitig ba,
wuti ndékki, defar néegam.
Amet, naar bi, jaay ko kafe ak meew,
mburu ak bëer.
Tàngal na ndoxam, defar kafe ak meew,
naan ba biiram fees.

Jël na ay jumptukaayam, dajale leen.
Papis am na siso, jaasi, gasukaay, illeer,
peel ak weñ guy buddi.
Def na jumptukaay yi ci biir saaku bi.
Papiis dafa jënd welo ndax mënul a dugg
ci kaar yi.
Benn bés dafa yor jumptukaay
yi dugg kaar.
Jenn jigeen ragal, yuuxu, bi mu gisee jaasi ji.

Wóoy, yaw lii lan la ?

Papiis ne ko : « Man duma fàqmaan, sàrdiñe laa. »

Looloo tax Papiis jënd welo di liggeeyi ca toolam.

Su demee suba, ngoon lay wàcc.

Leegi dawal na weloom,
dem liggeeyi ca toolam.

Yoon wi sore na te Papiis dafay pedaale
di moytu oto yi.

Korosmaa Kàmbereen la toolu Papiis nekk.
Soo duggee ci tool bi, dafa nekk ci booru
ndox mi.

Toolu seyaan la Papiis gas, di ca root.
Déeg bi sorewul moo tax du ñàkk ndox mu
mu roosee.
Papiis ñetti wàll la def toolam.
Dafay jaay garab, di jaay tóor-tóor,
di jaay lujum.

Dafay def tos ak jiwu ci ay mbuus,
roose leen.

Ñooy màgg doon ay garab ak i
tóor-tóor.

Su ko defee, mu jaay leen kiliyaan yi.
Garab yu ndaw yooyu lañuy jëmbat,
di leen roose.

Ñoom lañuy suuxat, ñu màgg,
doon garab yu rëy.

Njiit yu bare dinañu leen jënd,
di ko def ci biro yi.
Soo demee ci mbedd réewi taax yi,
dina am garab yu bare.
Tool yu mel ni tooli Papiis
lañu leen di jënde.
Su ñu leen jëmbatee, bés bu nekk,
ñu roose leen.

Ay nit tamit dinañuy jëlsi Papiis,
mu toppatool leen seen tooli kër.
Foofa la Papiis di jël siso ak jaasi,
di dagg car yi.
Su jeexalee, mu rato ñax yi ak bant yi,
dajale leen.
Ubbi na robine bi, def ci raakol, di roose.
Su noppee, ñu fey ko xaalis,
mu dellu toolam.

Toolu lujumam bi naat na lool.
Papiis jël na ñaari rosekaayi ndox,
di leen sotti ci gàncax gi.
Yëngal na suuf si am tos, am lu mu ci ji.
Ñu ngi màgg leegi.

Am na fa suppome, karoot, batañse,
nawe ak ferees.

Loolu mooy nji mu sew mi.

Waaye am na tamit ay garabi meññeef ci
pàkk bu yaatu.

Am na ay banaana, karasol, màngo,
goyaab, pàppaaya, limon, awokaa ak
sàppóoti.

Liggeeyu tool metti na waaye neex na.
Sa wér-gu-yaram dafay yokku,
soo jegee gàncax gi.
Dangay noyyi péex mi jóge ci
noyyim garab yi.
Loolu dafay dimbale nit ci dundam ak
gudd-fanam.

Su lujum yi ñoree, Papiis dafa leen di
buddi, def ci buruwet.
Xaleem yi def lépp ci ay saaku,
ñu jox leen kilyaan yi.
Ñooñu ñooy dem, jaayi lujum yi marse
Sàndikaa.
Baana-baana yi ñooy jëlsi meññeef yi,
dem jaayaat ko.

Liggeeyu Papiis dafa bare fànn.
Dañu koy woo ci kër mbaa ci biro, mu
rafetal leen.
Papiis dina buddi ñax, dina gas ay kan,
def tos, jëmbat, roose.
Dafa am xam-xam ci garab,
dafay bég suy liggeey ci gàncax.

Su Papiis di liggeey, dafay fagaru, sol
ay bot.

Dina def ay gaŋ ci loxo yi, su garab gi
amee dég.

Suy gas ci suuf, dafay dindi doj yépp ngir
suuf si nooy.

Garab yi dañuy noyyi te seen i reen dinañu
gaaw a màgg.

Ci tool bi, xale yi, Maalig ak Aadama, ñoo
koy dimbale.

Dañu bër ekool, ñëw di yendu ci tool bi.
Ñooy def tóor-tóor yi ci potu fuloor yi,
sol ci tos.

Ay soxna dañuy ñëw, jënd leen, ngir taaral
seen kër.

Papiis jaay na lu bare, am xalis bu takku.

Papiis ne : « Tool bu rëy am ndox mu do
y laa bëgg. »

Mu ngi xalaat a jëmbat àllu darkase ngir
am ay milyoŋ.

Bëgg na dëkk ci wetu dex, di fa yar ay jën.

Mu am tool bu ngande boo xam ne oto mën
na ci daw.

Gaalu Pàppa Duudu

Tey dibeer la, xale yi demuñu ekool.
Makoddu ak Mandumbe nekk ci ëtt bi di
futbal.
Mbayan toog ci buntu kër gi di wure.
Ñuy fo, di xaaraale aña bi noppi.

Bi ñu ańee ba noppi, seen pàppa Duudu
woo leen.

Mu ne leen tey dafay ànd ak ñoom
ak seen mbonaat.

Dañuy dem dex ga nappi.

Muy fàttaliku bi mu nekkee xale di ànd
nappi ak nijaayam.

Mu ne doomaam yi, moom nijaayam a ko
jàngal napp.

Booba dex gi dafa amoon boroom.
Ay maymaydo ñoo fa daan feeñ,
ñu mel ne nit.
Seen genn-wàll nekk nit, geneen wàll gi
nekk jën.
Maamu maymaydo ya lañu doon wooye
Maam Kumba Baṅ.
Maam Kumba Baṅ moomu mooy buuru
dex gi.

Moom ak njabootam ñoo ci dëkk waaye
dafay sàmm tamit nit ñi.
Moo tax ku amaan doom,
dangay def saraxu laax ak soow.
Danga koy sottiji ci dex gi,
balaa ngay jàll pom bi.
Loolu moo ko doon xamal ne doom-aadama
ju bees dikk na.
Ci biir ndox mi la dëkk, di fa lekk ak a naan.

Dafa am ay bés yu muy maye ay jën.
Ku nappi ci bés yooyu, jën yu bare
ngay jàpp.
Dafa am itam ay bés yu muy noppalu,
bëggul ku ko sonal.
Bés yooyu, mën nga dem, doo jàpp dara.
Looloo tax mu am ay bés ak waxtu yu gën
ci napp.

Tey moom melokaanu dex gi wone na ni
bés bu neex la.
Ñu daldi dajale seen bagaas : paan, paaka
ak seen caax.
Seen i welo yi lañu jël, teg ko ci.
Pàppa ji jël benn welo, togg ci Nafi ak
mbonaatam.
Makoddu jël beneen welo bi, togg
Mandumbe, di pedaale.

Bi ñu egsee, ñu tekki seen bagaas, Pàppa
 Duudu xëcc gaalam.
 Gaal gu ndaw la woon, gu rafet itam.
 Ci kaw, raaya réew maa ngi ciy naaw.
 Ñu bind ci wet gi « Waa kër Duudu Tëw ».
 Ci geneen wet gi, ñu bind ci « Yoonu
 Jàmm. »

Ñu daldi génne seen mbaal,
dugal ci biir gaal gi.
Mbaal mi nag am na ay pax
yu ndaw ak yu mag.
Nafi moom du dem, dafay xool bagaas yi,
Mbonaat di ko wéttali.
Duudu dugg ci biir gaal gi ak ay doomam
Makoddu ak Mandumbe.
Ñu nekk ci gaal gi, di joow ndànk.

Bi ñu demee ba ci diggu dex gi, ñu taxaw.
Ñu génne seen mbaal, sànni ko ci ndox mi.
Nafi ak Mbonaat di leen séen,
li ñuy gis rafet lool.
Mbonaat ak Nafi, ku ne yor sa portaabal,
di leen portale.
Bi mbaal mi diisee Makoddu ak pàppaam
xëcc ko.

Pàppa ji dindi jën yi, fëgg tilim ji
sànniwaat mbaal mi.

Ñu koy def ay yoon. Bu sonnee,
Makoddu ak Mandumbe awu ko.

Ñuy góor-góorlu, di jàppale seen pàppa bu
baax a baax.

Bu ñaar ñi dee dugal mbaal mi,
keneen ki di as ndox.

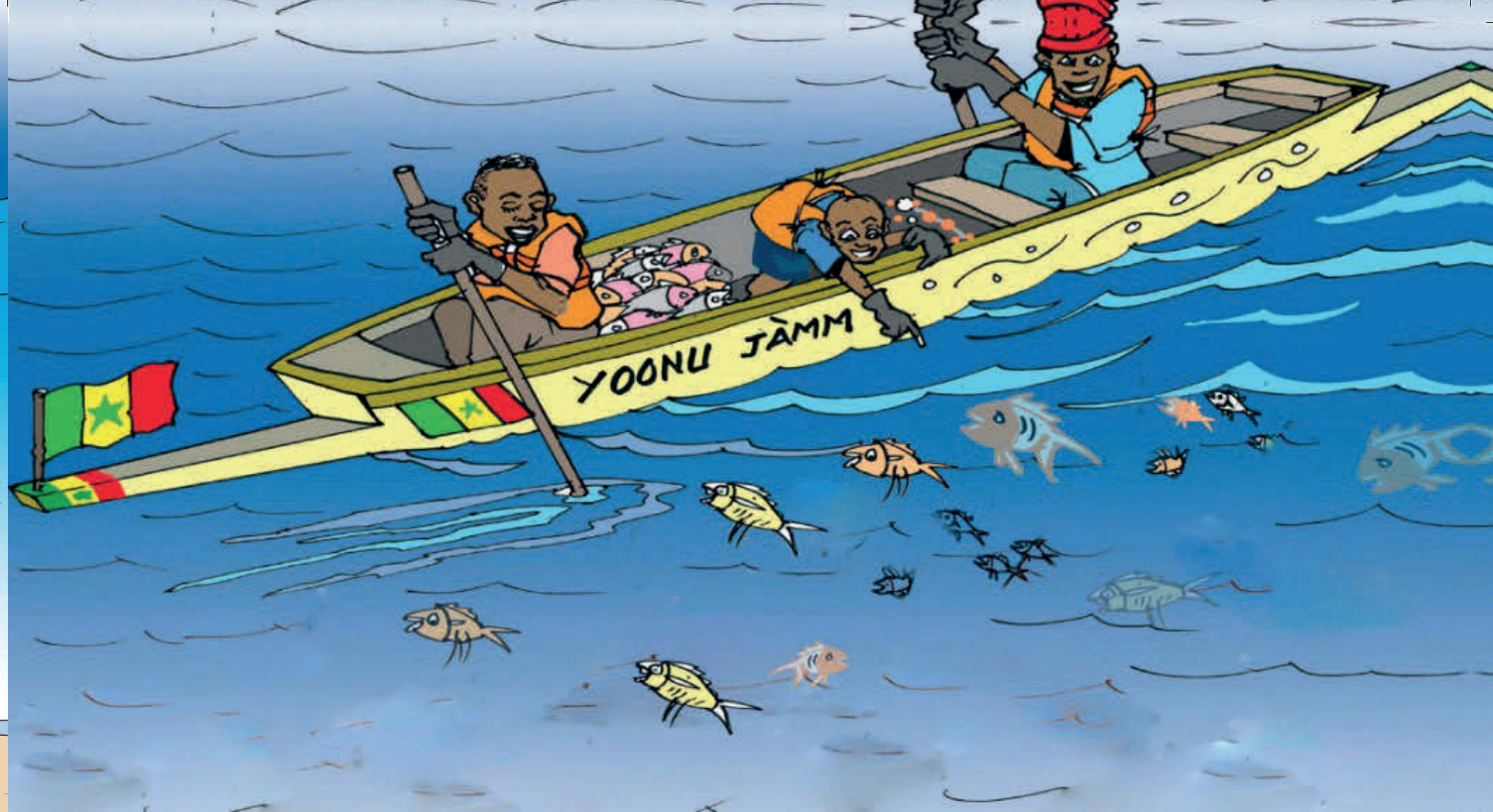
Mandumbe mi gën a ndaw di séen Nafi ci weneen wàll wi.

Muy raxas tànkam, Mbonaat téyeel ko séram.

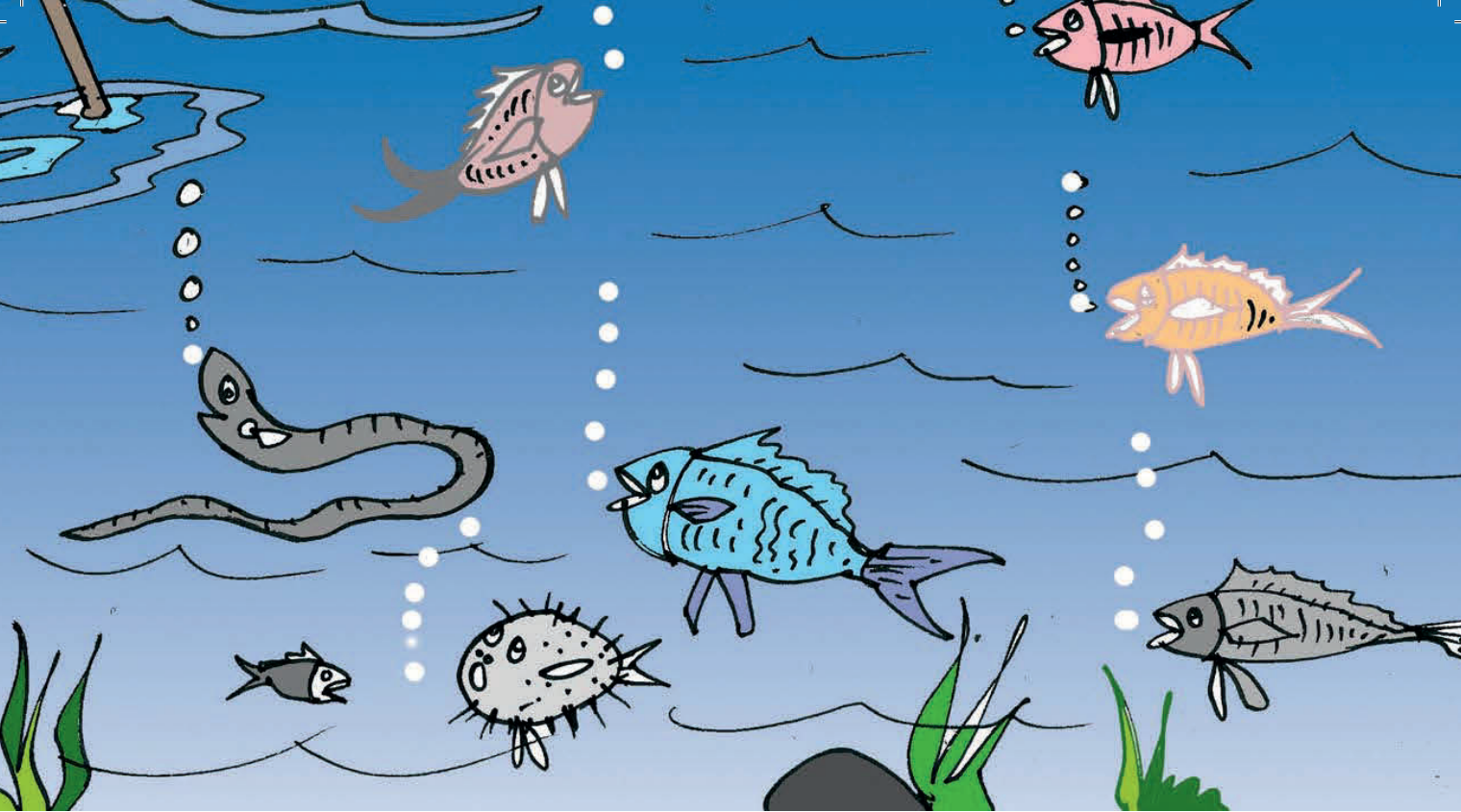
Nafi yékkati loxoom, di ko tàllal páppaam ak ñaari magam yi.

Jàpp nañu jën yu bare, yu sew ak yu dijj.

Bi ñu noppee, ñu dugal mbaal mi, ci biir gaal gi.

Ñu ngiy waññee ku leegi, Makoddu moo
nekk ci kanam di joow ndànk.
Pàppa jaa ngi ci ginnaaw di joow tamit,
Mandumbe toog ci wetam.
Yenn saa yi benn-benni gaal rombante ak ñoom.
Ci ndox mi, ñu gis fa jàqar yu rafet.
Ay jën nekk ci biir, di ci dàqante.

Mandumbe laaj pàppaam :

« Jën lu muy dunde ? »

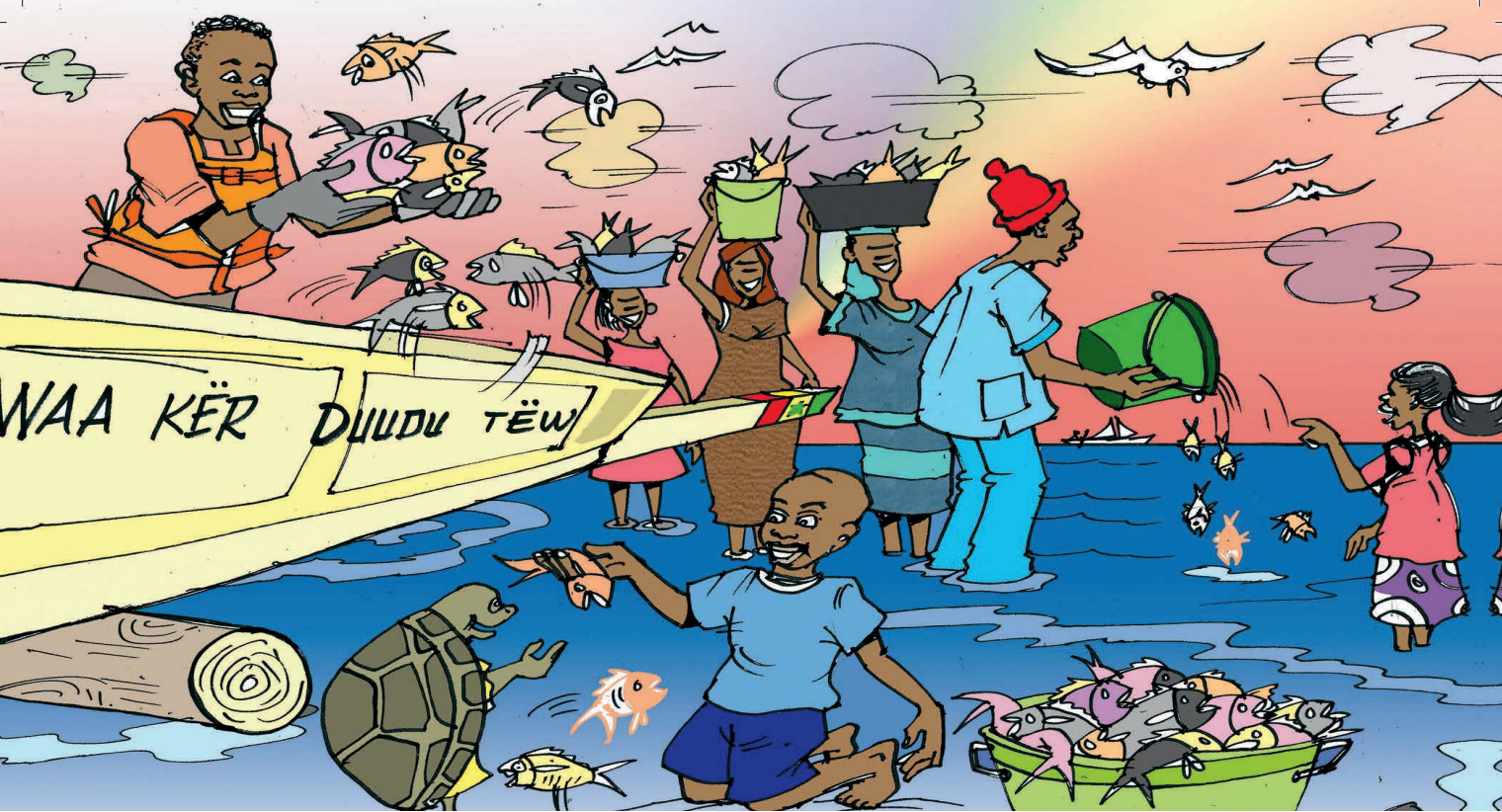
Pàppa ji xamal ko ne : « Jën dafay lekk ñax. Am na tamit ñuy lekk seen i moroomu jën. »

Makkoddu ne : « Haa, loolu la ! Lu tax boo leen génne ci ndox mi tuuti rekk ñu dee ? »

Pàppa ji ne ko : « Jën ci biir ndox lay noyyee. Dafay ubbi caaxooñam, dugal ci ndox mu ànd ak oksisen. »

Makoddu laajaat ko : « Nu muy def ba am doom ? »

Pàppaam ne ko : « Jën dafay nen te nen yooyu ñooy màgg nekkaat jën. »

Leegi nag gaal gaa ngiy teer,
ñu ngi egsi ci tefes gi.
Nafi dawsì, daldi ñëw ànd ak Mbonaat,
ñu indaale paan yi.
Jën yépp di melax, di tëb, ay waas,
ay óoba, ay róom.
Pàppa Duudu jël yu sew yi matagul,
di ko delloowaat ci dex gi.

Nafi ne ko : « Pàppa, yii man ak Mbonaat danu koy togg pepesu. »

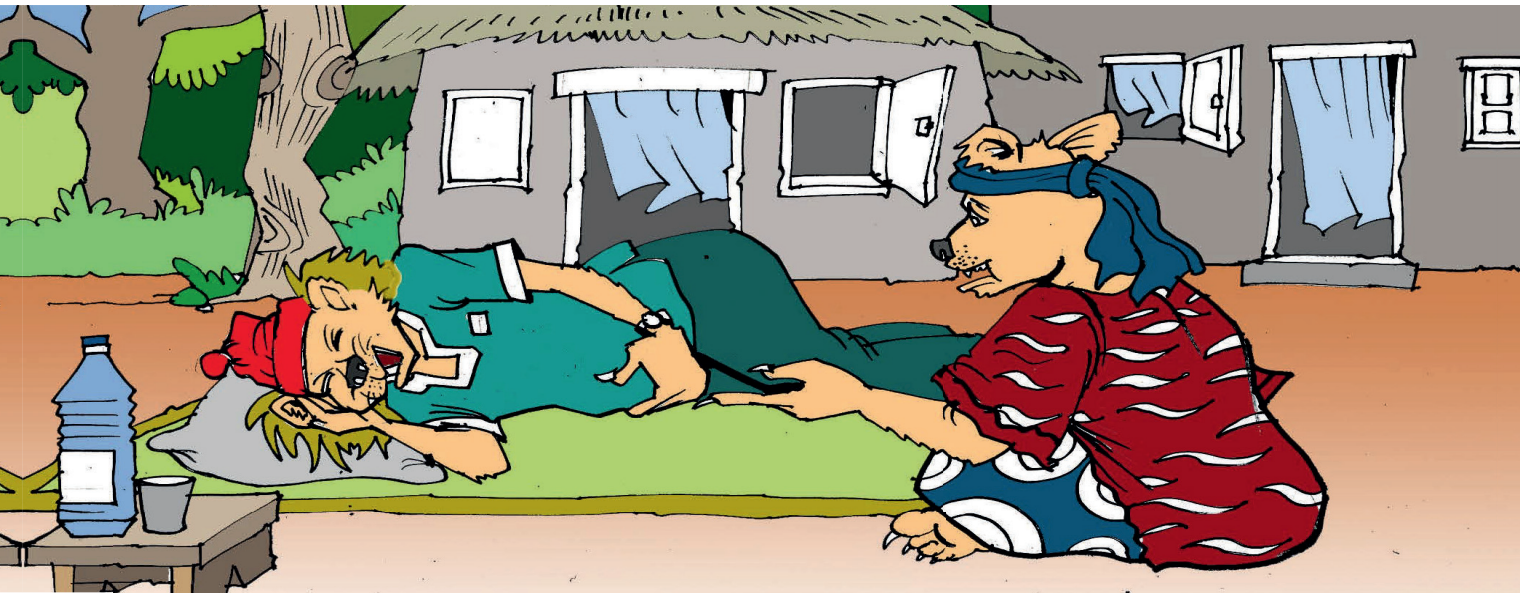
Pàppa ji xamal ko ne : « jën, su matulee, dañu koy delloo.

Su ñu koy jël, bu yàggee, dex gi dootul amati jën.

Dañu leen war a bàyyi ñu màgg ba mag.

Loolu mooy aar sunu kéew gi. »

Yeete ci mécce

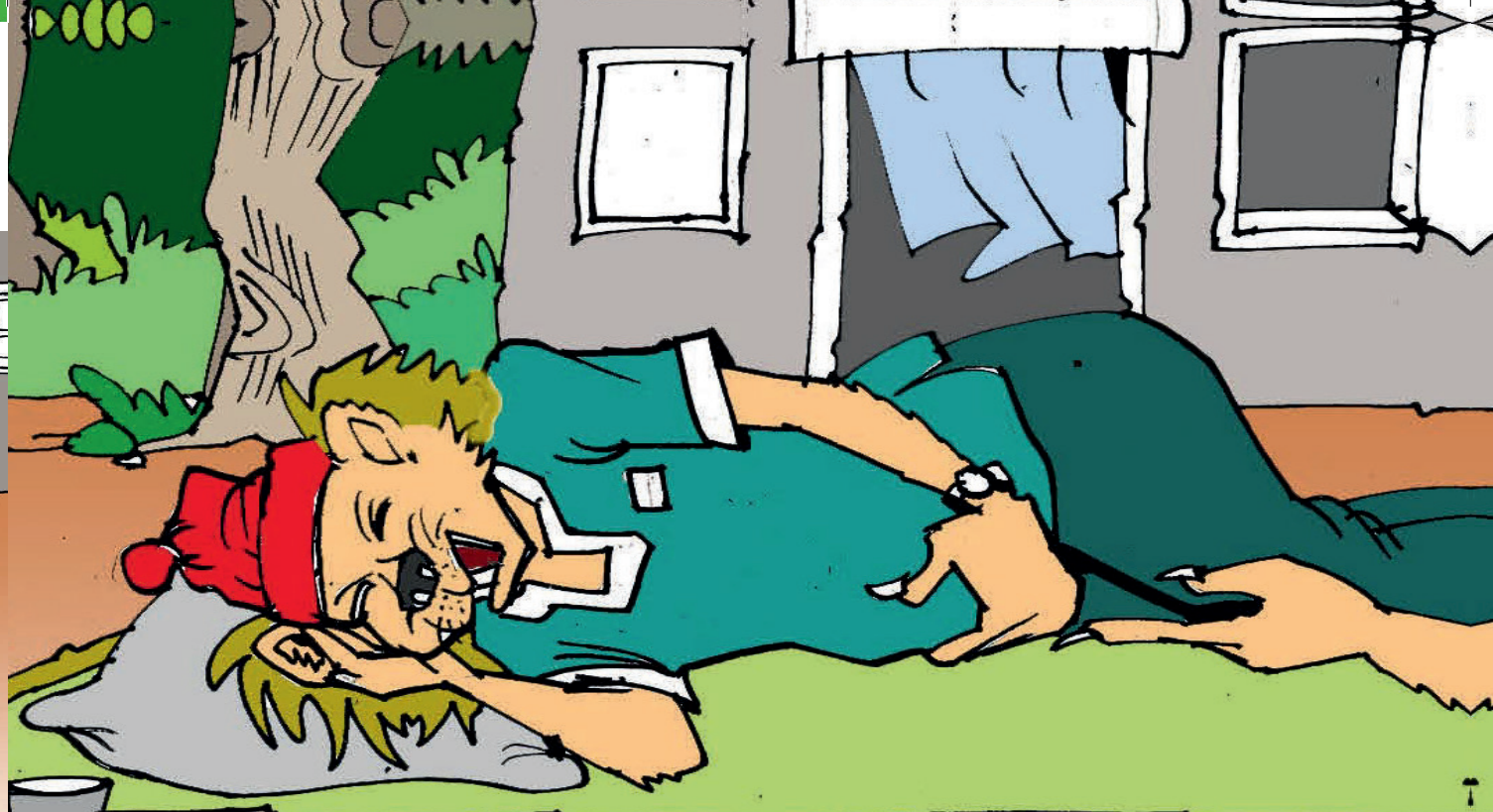

Baay Gaynde dafa feebar, biir biy metti,
muy wañaar.

Bu waxee, kenn du ko faale,
xanaa di ko ñaawal.

Rëbbeetul, lekkatul, naanatul.

Bés bu jot, metit wi gën di yokku.

Mu ngi rocceeku ba mel ne bantu bale.
Xam na ne nguuram mën na yëngatu.
Bu moytuwul, dina ko ñàkk.
Yaay Gaynde mu ngi toog ci wetam,
di ko dalal.

Mu ngi naan ko : « Muñal, lii du dara.
 Bëgg naa rëbbi waaye mënuma la fi
 bàyyi yaw kese. Séen naa Bukki, fan yii ci
 ginnaaw, mu génn di doxantu. Njort naa ne
 xibaar na ñoñam sa feebar. »

Wéetaay la Bukki bëgg ba song Baay Gaynde.

Ñeenti doomi Gaynde yaa ngi fo, di tëb, di dàqante.

Caatu Gaynde naan : « Yaay lu tax doo faj sama pàppa ? »

Yaay Gaynde ne ko : « Mënuma ko faj, duma doktooru rabi àll yi. »

Caat ma ne ko : « Weterineer laa bëgg doon su ma mäggee. Su boobaa, rabu àll bu feebar ma faj la. »

Ñaareelu doomm ji ne : « Man jàngalekat laa bëgg doon. Bu ko defee, dinaa leen xamal, ba ñu moytu luy lore. »

Ñetteelu doom ji moom sàppëer pompiye
moo ko saf. Saa yu lakk amee, mu fey ko ba
kenn du loru.

Ñeenteel bi ne : « Taskatu xibaar laa bëgg
doon, ba siiwal leen. Bu ñu nu xamee,
dinañu nu jox sunu àq ak sunu yelleef.
Su baaba, lu xew ci àll bi, wër àddina,
ñépp jot ci. »

Ñoom népp déggoo ci fent woy, tasaare
ko fépp.

Yaay ji ne woy woowu dina ma neex lool.
Defleen ko woyu yeete.

Bumu nekk mukk woyaan, woyantu walla
woyandoo.

Mag ja woy, ne : « Jàppale ma sama yaay,
jàppale ma sama baay. Ñaanalleen ma ma
màgg, feral seen i rangooñ.

Rakkam ne : « Yaay ju baaxe nii , ku ko am
ñaanal ko. Yaa Gaynde guddal fan, wér, am
jàmm ! »

Mu am ku ne : « Génne ci lëndëm,
tàbbi ci leer laay taasoo.
Ma yee ñiy nelaw bay xandoor,
naxe jeex na fi. Gindi ñi réeroon, xamle
ñépp xam, xàmme mooy sama yitte.
Haa ! Jaaraama jàngalekat,
kenn mënulaa fey ! »

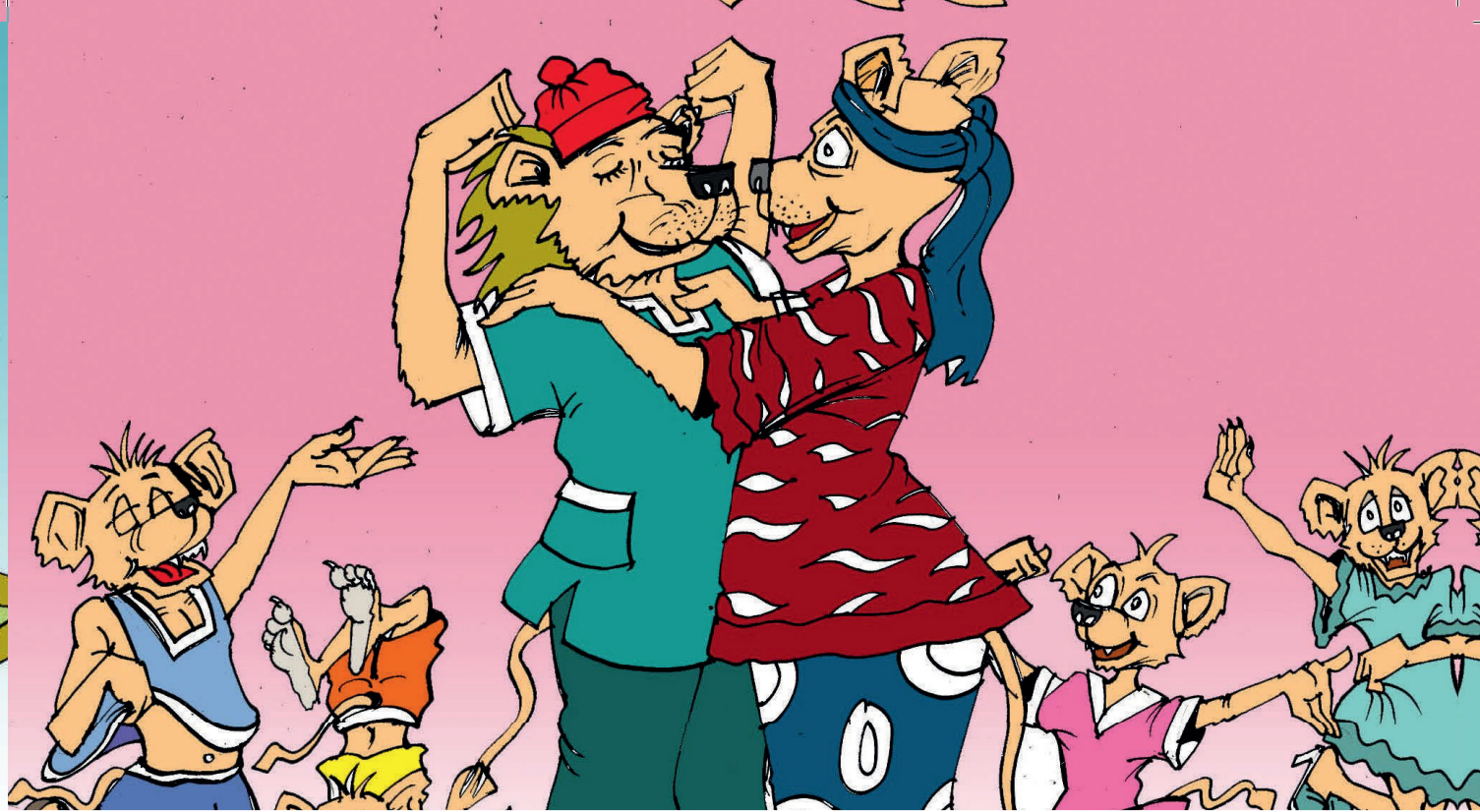

Rakkaatam ne : « Sàppëer pompiye
a baax ci àll bi. Bu daay tàkkee, mu ñëw
fey ko. Ku daanu ci teen, mu génne la.
Ku bëgg a lab ci ndox, mu fexe ba génne la.
Mooy musal nit, musal ràbi àll,
picc ak garab. »

Yaay ja naan : « Doom yu baax
ku leen am looy laajati ? Xanaa ñaanal leen
ñu diy mag, seen dund am njariñ.
Bu laajee pooj, ma gumbe mbaa ma
ndaw-ràbbin. »

Noonu, Baay Gaynde ne bëret jóg taxaw
mel ne ku dara jotul.

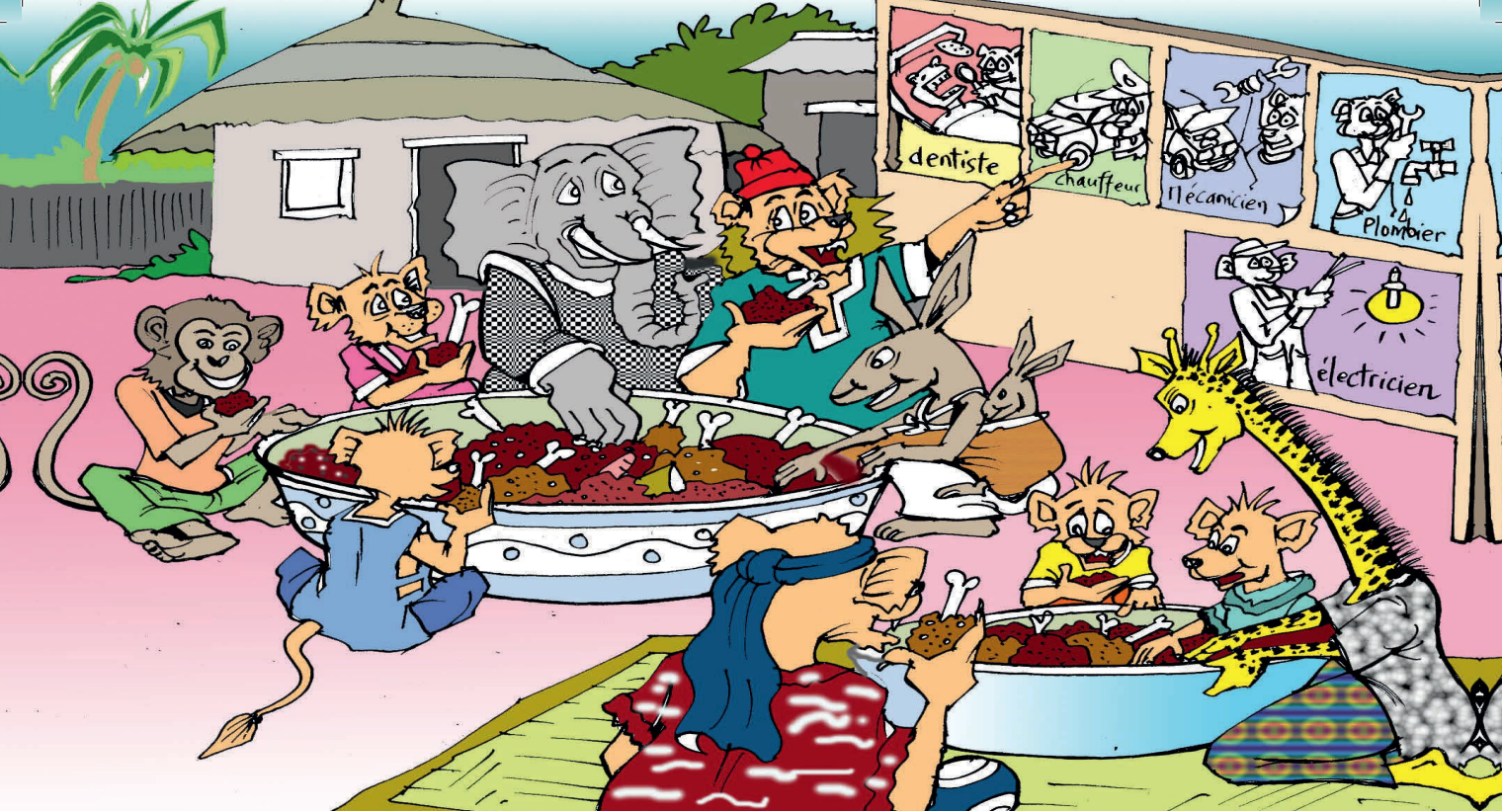
Yaay Gaynde bég, tëb laxasu ko.
Xale yi naan : « Baay Gaynde ma demoon
dellusi na. »
Mu ne leen « Tukkiwuma woon
te dara jotu ma. Dama doon seetlu sama
njaboot donj.

Bëggoon naa xam fu ngeen tollu ci man.
Leegi, bu ma téddee dinaa nelaw
ba yàndoor. Sama xel dal na, sama yaakaar
tasul. Tey, dinaa dem rëbbi, indil leen
ndawal gu bare. »

Gaynde yokk ca ne : « Na seen i xarit ñëw
reersi, dinaa ko yëgal seen i waajur.

Yaay Gaynde ne : « Yëgalleen ko
doomi Bukki. Aka maa bëggoon Bukki ñëw !
Maa ngi dem wutti soble, kaani ak
pombiteer ci tookër bi. »

Guddi jot, ñépp teew kër Gaynde ba mu des Bukki ak njabootam.

Ba ñu lekkee ba suur Baay Gaynde xibaar leen li doomam yi wax.

Mu ne leen : « Mécce yi bare nañu, nanu waxtaan ak sunu njaboot. Nanu leen gunge ba ñu tànn mécce bi ñu bëgg.

Xale yi, seen xalaat jar na bàyyi xel.
Jamono ji, am ci mécce lu baax la.
Nanu waajal sunu njaboot ci njariñu
mécce. Menn mécce jarul a xeeb, nanu
taamu mi gën ci nun. »

Beykatu démb, tey ak ëllëg

Bi ekool bëree, damaa ànd ak sama rakk
Xoja dem dëkk ba.

Sunu maam ne nu mbey mooy mécce mi
jëkk ci kaw suuf.

Beykat yi dañu daan bey li ñuy lekk.

Li ko waral mooy suuf yi bokkuñu.

Saalum am na suufu ban, Kajoor am
suufu joor.

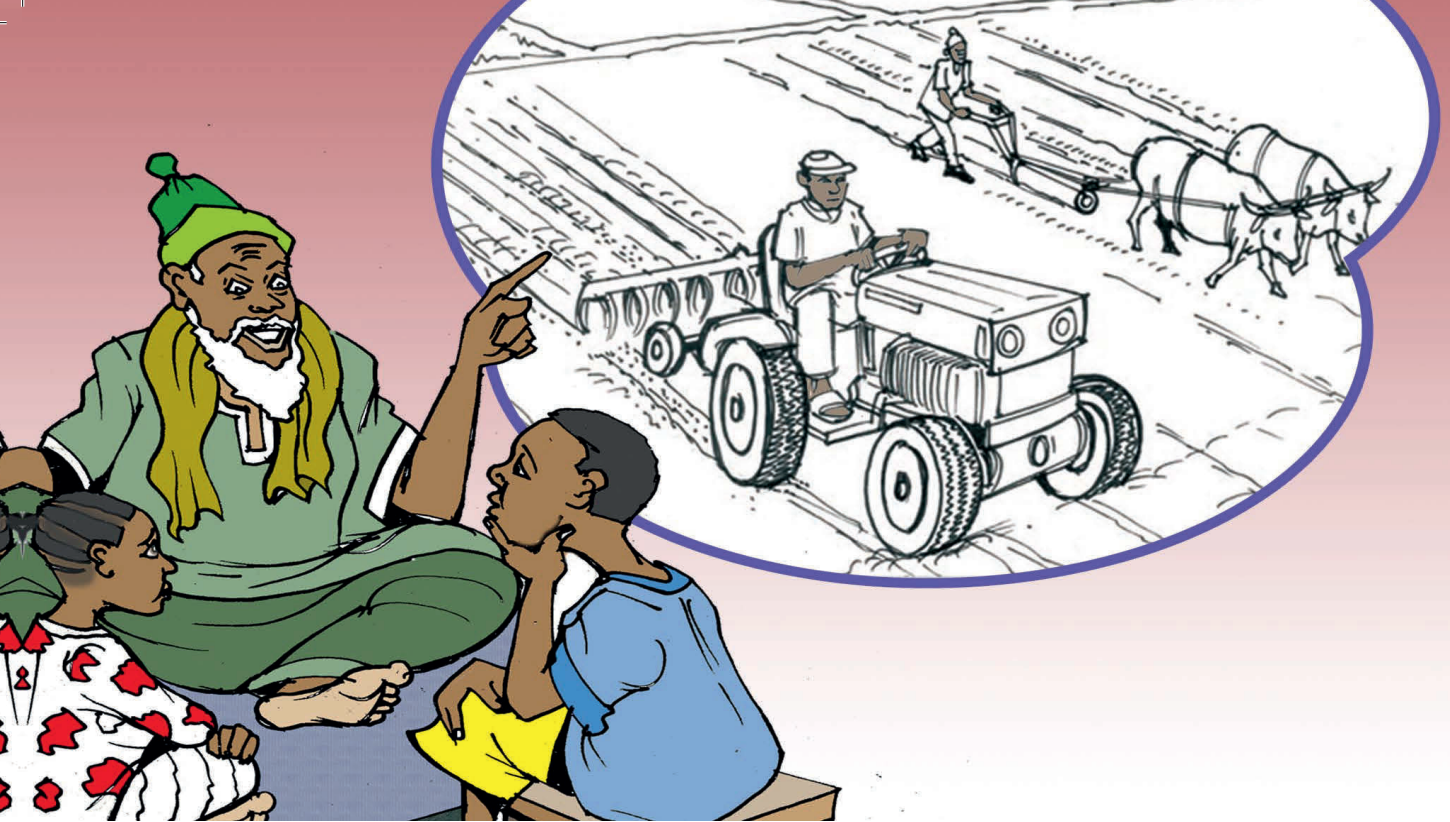
Suufu joor du téye ndox, suufu ban dafay
téye ndox.

Suufu joor dafa am pepp yu tuuti, mel ni
ceeb bu sew.

Suufu ban dafa ñuul, su tooyee, mel ni
gerte tigadege.

Am na mbeyu suufu joor ak mbeyu
suufu ban.

Li beykat yi di bey lañuy jaay nit ñi,
ñu koy lekk.

Ci Senegaal sunu réew, nit ñu bare ceeb lañuy lekk.

Wànte, sunu beykat yi, li ñuy bey ci ceeb doyul.

Beykat mën na nekk góor, mën na nekk itam jigeen.

Man, su ma doonee mag beykat laa bëgg a nekk.

Wànte nag, taraktëer yi ma gis ci tele laay baye.

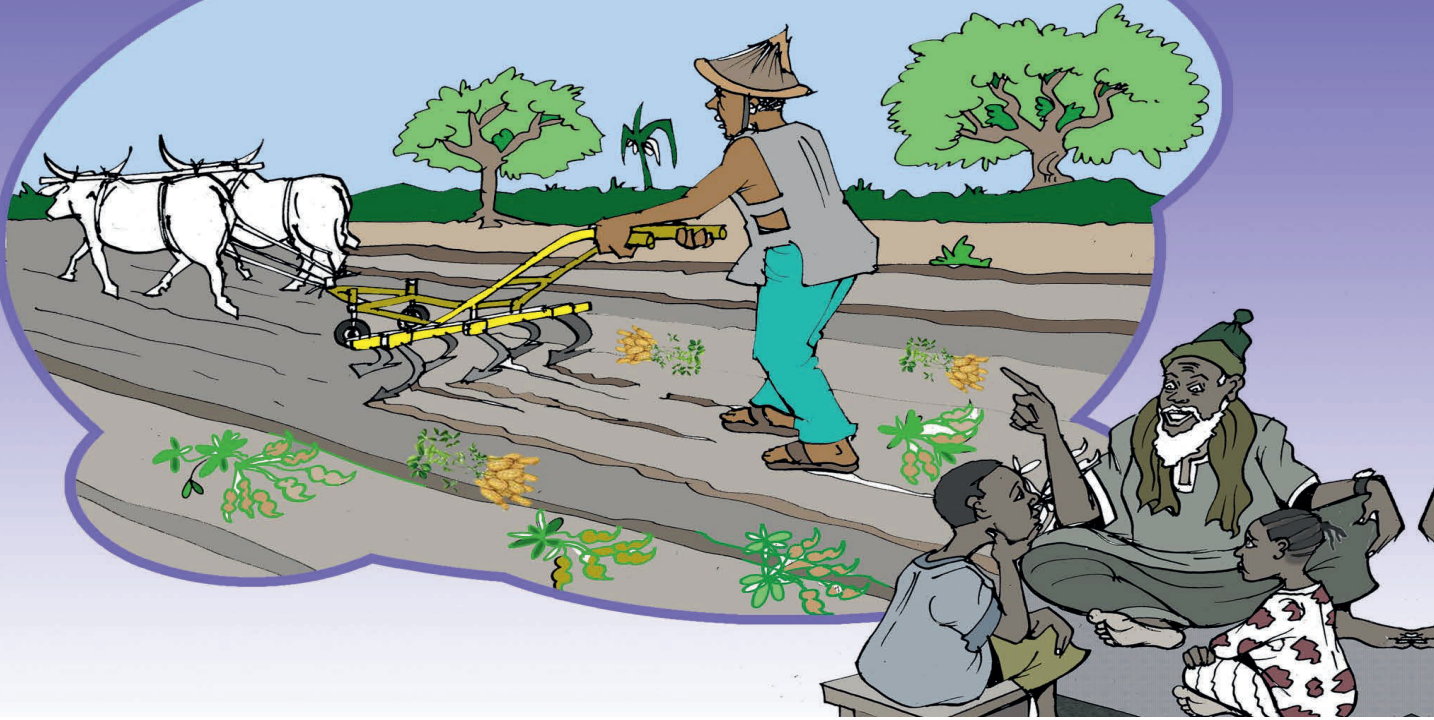
Sama maam ne mbeyu démb moo gën
waaye dafa metti woon.

Wax na ni tool yi ci wetu kër yi ñooy tookër.

Mu ne beykat yi dinañu bey nawet ak noor.

Mbeyi nawet yi ñooy : gerte, dugub, basi,
ceeb, ñebbe ak gajànga.

Mbeyi noor yi di : lujum, xaal, ñàmbi ak
yeneen ak yeneen.

Mbey yi dañu am fan yu ñuy def bala ñuy ñor.
Gerte, su amee ñetti weer ba jëm ñeent,
lay ñor.

Dugubu suuna ñetti weer la, lujum benn ba
ñaari weer.

Sama maam ne : « Illeer, ɲoosi, soox-soox
ak gàbbu ɲoo amoon. »

Ma ne ko : « Su ma mággee, dinaa defar ab
mise buy wone mbeyu démb. »

Sama maam ree, ne : « Mbeyi tey, yu démb
a ko dàq fuuf ! »

Leegi, masinu nji, mbey, déqi ak yuy
wëlbati suuf ñoo am.

Am na taraktëer yuy bey, masin yuy bàcc
dugub ak ceeb.

Sama maam ne : « Dëgg la, bu jëkk, mbey
yombul woon. »

Ku bëggoon a nekk beykat, dangaa waroon
a am doole ak jom.

Amoon na lu nu tudde woon santaane.

Soo bëggee bey, walla ji sa tool mu gaaw,
dangay woote ndimbal.

Nit ñu bare teel a ñëw, ku ne indi sa
liggeeyukaay.

Ci suba gi, boroom santaane bi dafay indil
nit ñi lekk.

Su ñu noppee séddoo liggeey ba ku nekk jël.
Ñuy xëccoo ku dàq a bey ci ñoom,
di liggeey, di woy.
Ay beykat feeñ nañu ci santaane yi,
deme ni Baay Demba Waar.
Sama maam nee na Baay Demba Waar
dafa bey ba àgg géej.
Xoja laajte : « Ndax jigeen ñi amoon nañu
seen Baay Demba Waar ? »

Bi sama maam nee jigeen amul woon suuf,
Xoja dafa waaru.

Man ak sama mag Kaatim ñu laaj sama
maam : « Lu waral loolu ? »

Mu ne : « Góor ñee moom suuf si, di abal
jigeen ñi donɗ. »

Mu yokk ca : « Jigeen ñi mbey yu woyof
rekk lañuy daan def. »

Bu jëkk, mbey yu bare dañu daan yàqu.
Gunoor, picc, mala yi ak rabi àll yi ñoo ko
daan yàq.

Mala yi deme ni xar, bey, mbaam dañu leen
di yeew nawet.

Sàmm yi, dañuy yóbbu seen i nag fu sori
tooli mbey yi.

Pexe yi amoon ci xeex ak gunoor ak picc
doyul woon.

Leegi, posen yiy xeex ak yàqkat yooyu bare
nañu lool.

Kenn warul laal posen yooyu ak loxo walla
mu koy noyyi.

Mask ak gaŋ lañu war a sol su ñuy
jëfandikoo posen.

Posen yooyu waruñu koo denc fu jege nit,
mala, ndoxu naan walla lekk.

Warul a lor rabi àll, luy naaw walla luy
dund ci ndox.

Mbey mi gën a siiw ci Senegaal, ceeb la.
Wànte li ñu ciy bey doyul ci dundal nit ñiy
lekk ceeb.

Moo waral nuy jënd ceeb bu bare ci bitim
réew.

Loolu, xaaalis bu bare lay doon at mu ne.

Ni nit ñi di yokkoo, la li ñuy lekk
waroon a yokkoo.

War nanoo yokk li nuy bey ba dund bi doy
ci nit ñi.

Soppi ni nuy beye moo mën a indi loolu.

Kaatim ne : « Maam, ndax ceebu bitim
réew mën naa wàññeeku ? »

Sama maam ne : « Ahakay, su nu beyee lu
doy waa réew mi !

Yokk pexe yi nuy beye, moo nu mën a
may loolu. »

Kaatim ne Maam : « Beykatu tey laa bëgg a
doon. Dinaa am tool bu yaatu, di bey lépp
lu nit ñi soxla ! Sama maam ma wutal ko
pilyaan mu tëdd ca di ma seetaan. »

Xoja ne : « Man, su ma màggee dinaa wutal jigeen ñi ay jumtukaay yu gën a yombal seen liggeey. Jot na ñu gën a dugal seen i loxo ci mbey. »

Kaatim ne : « Man bëgguma sama maam mii mere ma. Mise bi ma nar a defar, moom laa koy tudde, ndax mooy sama xarit. »

Sama maam ree, ne : « Jamono suy dox,
doxal ànd ak moom. »

Ma tontu : « Ci beykati tey laa bëgg a bokk,
man itam, su ma màgge. Su ko defee, ma
sukkandiku ci jumbukaay yu bees yi, bey lu
bare, samay mbokk yépp jariñu ci. »

Lëg a ngi defar film

Sooy seetaan tele, li ngay gis lépp dañu
koo filme.

Defarkatu film mooy kiy defar film
yi nuy seetaan.

Dafay wone ni ñuy filmee, jubbanti wax ji,
tànn li ñuy def.

Film yi bari nañu te bokkuñu.

Mbooloo ñooy ànd defar film, ku nekk am
loo ciy liggeey.

Kii mooy leeral, kee yore kameraa bi,
keeneen di taataan wax ji.

Ñeneen di déglu wax ji, ku juum ñu
jubbanti la.

Am ñu bare ñuy jàppale defarkatu film bi,
ci liggeey bi.

Eskript bi, di doon jigeen, mooy xool lépp,
su ñuy liggeey.

Su ngoon jotee, mu joxe kayit wu mu bind
lépp li xew.

Mbooloo mi gën a tuuti ci defar film ñetti
nit la.

Ñooñu ñooy : kiy filme, kiy taataan wax ji
ak defarkatu film bi.

Mbooloo mi gën a rëy mën
na ëpp téemeeri nit.

Loolu mooy film yu mag yi xalis
bu baree bare di defar.

Bala ñoo defar film, dañuy bind nettali bi
ñuy war a filme
Bindkatu film bi moo koy bind
ay yoon i yoon.
Boroom xalis jënd loolo, fay defarkatu
film, mu defaral ko ko.
Nu dajale nit ñi war a bokk
ci liggeey bi ñépp.
Ñu wut ñi ci nettali bi ak fi ñuy
defere film bi.

Ca Ndumbelaan, Lëg dafa bëgg a defar benn film.

Baaxoñ moo bind benn nettali bu tudd :
« Kàddu yu jëkk »

Leegi, wut na ñi muy àndal defar film bi.
Ñey, Segg, Njamala, Bukki, Gaynde,
Kéwel, Baa, Seku ak Tan ñoo ci bokk.
Lëg ànd na ak ñoom, tànn fi ñuy defare film bi.

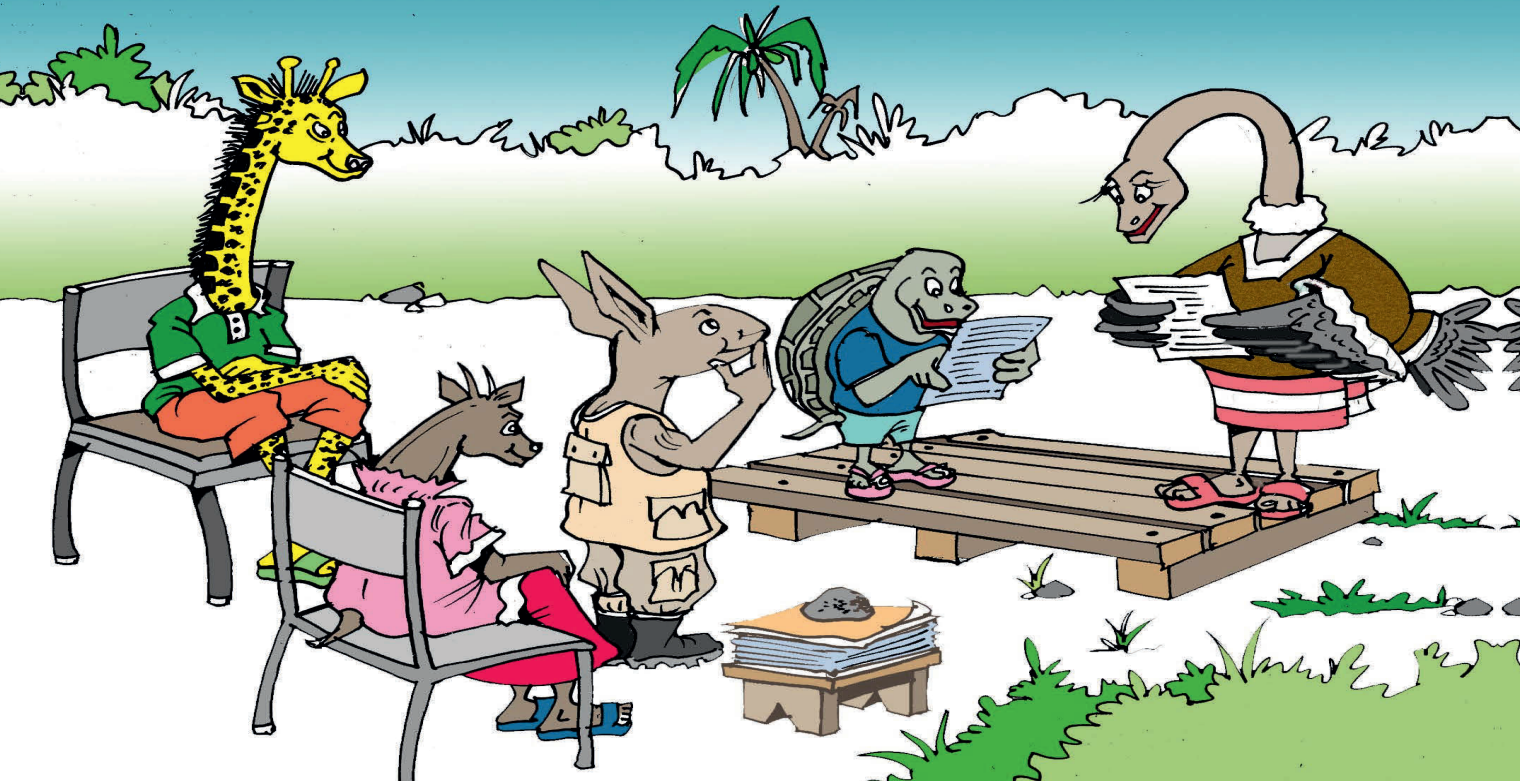
Bi ñu noppee, ñu woote, tànn ñiy jëf ci biir
nettali bi.

Seku moo naaw, wër Ndumbelaan,
yëgal ko ñépp.

Ca bés ba, ñu ñëw, jël seen wàll ci nettali bi.

Ku ci nekk jàng ba mokkal lañu la jox.

Lëg ak ñi koy jàppale toog, ñu ñëw, jëf, ñu
seetaan leen.

Bu ñu noppee, ñu tànn ña gën a baax lu
ñu def. Kii ñu def ko buur, kee nekk lingeer,
doomu buur ju jigeen. Ñi nettali bi tudd
ñépp, dinañu nekk ci film bi. Dañuy jàng
waxi nettali bi ak jëf ji ba mokkal ko. Lëg ak
ñi koy jàppale won leen ni ñu war a def.

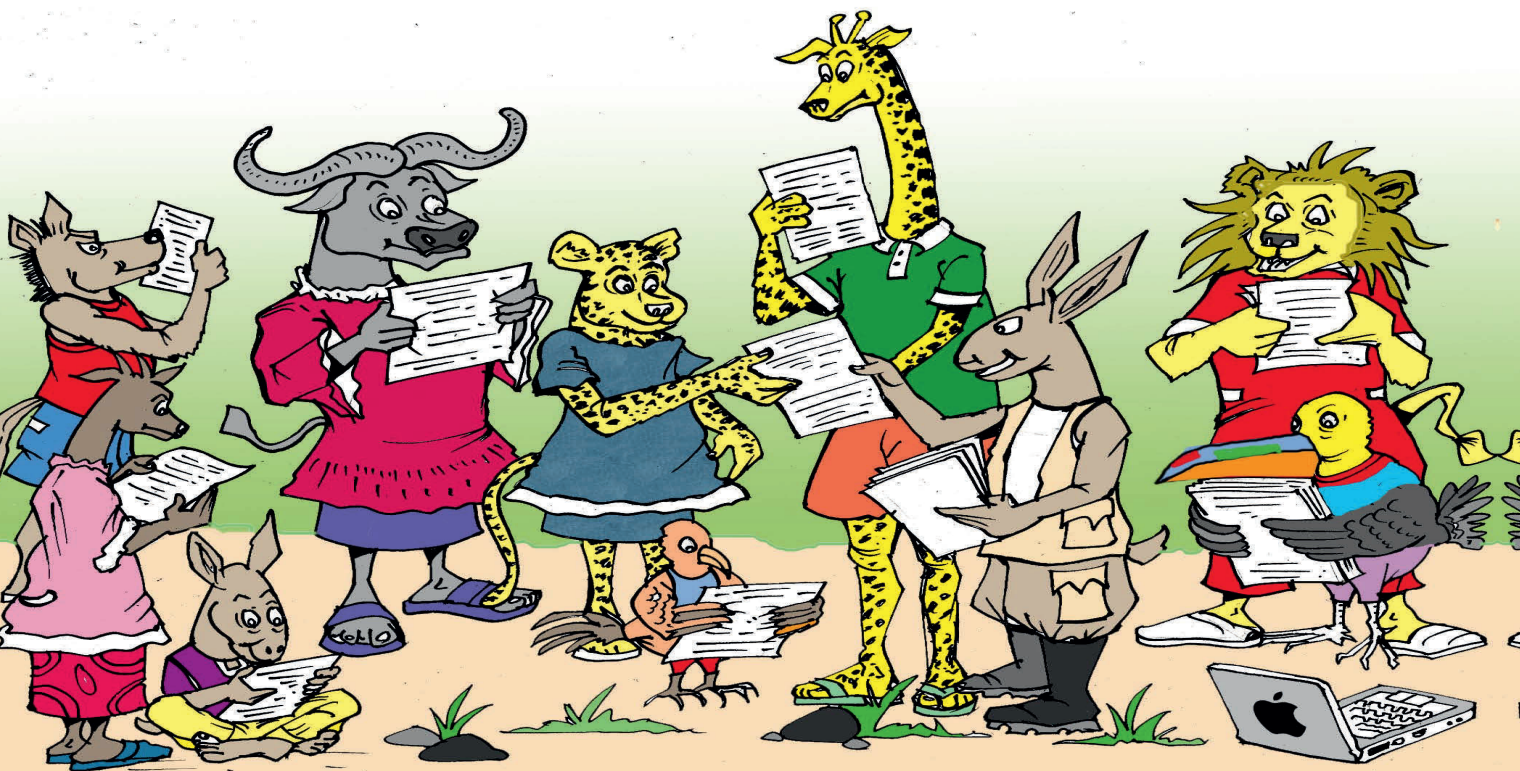
Mbonaat ak Baa taxaw, téye seen kayitu nettali, di jàng.

Mbonaat ne : « Gisoona nga Bukki ba muy fecc di wër daqaar ga ? »

Baa yëngal baat ba, xulli bëtam, tontu ko : « Gis naa ko kay ! »

Lëg ne leen : « Defaatleen ko, gaawal seen wax te teg kayit yi. »

Mbonaat ak Baa tàmbaliwaat ba Lëg kontaan, woowaat ñeneen ñu ñëw.

Noonu la Lëg def ba ñépp mokkal seen wàll.
Wànte film du ay wax rekk, am na it jëf.
Kiy wax, mën na wax ca kaw, ndànk, dox,
daw, taxaw, toog. Ni muy xoolle ak fi muy
xool it, am na solo.

Ñu waajal film bi, Lëg wax leen bés bi ñu
koy door. Mu ne leen liggeey bi dina def
weer bala muy noppi.

Mu wax leen seen ay wareef ak li
ñuy feyyu. Ku jàng kayit wa ba noppi, siñe
ca suuf, boo ci àndee.

Nu séddale ñépp kayiti fani liggeeyu film bi.

Tey la film bi di tàmbali, ñépp teew,
 jublu ci liggeey bi.
 Ki yor kalaab bi bind ci kaw arduwaas, téye.
 Nu solal Bukki ak Lëg, defar seen kanam,
 ñu taxaw di xaar.
 Ñu noppiloo ñépp, Lëg ne :
 « Motoor ! » Ki yor kameraa ne :
 « Tàkk na ! »
 Ñu ne : « Kalaab. » Till won arduwaas bi
 kameraa bi, génnaat.

Bukki door wax ja :

« Lëg, dama lay yónni ca nijaay Gaynde ! »

Baay Lëg ne ko :

« Loo bëgg ma waxal la ko ko?

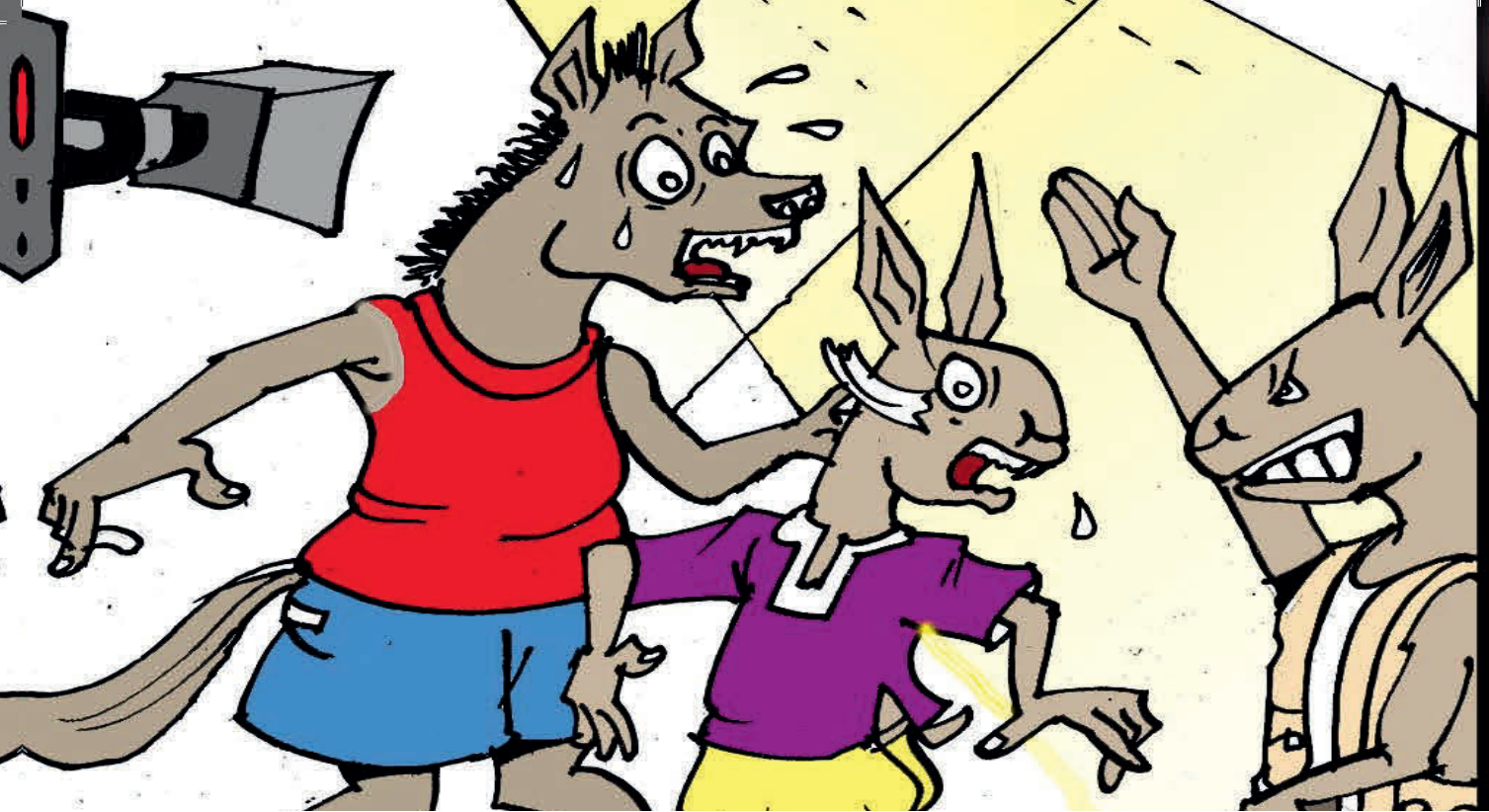
Bukki ne ko : « Danga ko naan, Bukki dafa bëgg lingeer Gaynde. »

Baay Lëg xaw a tiit ne :

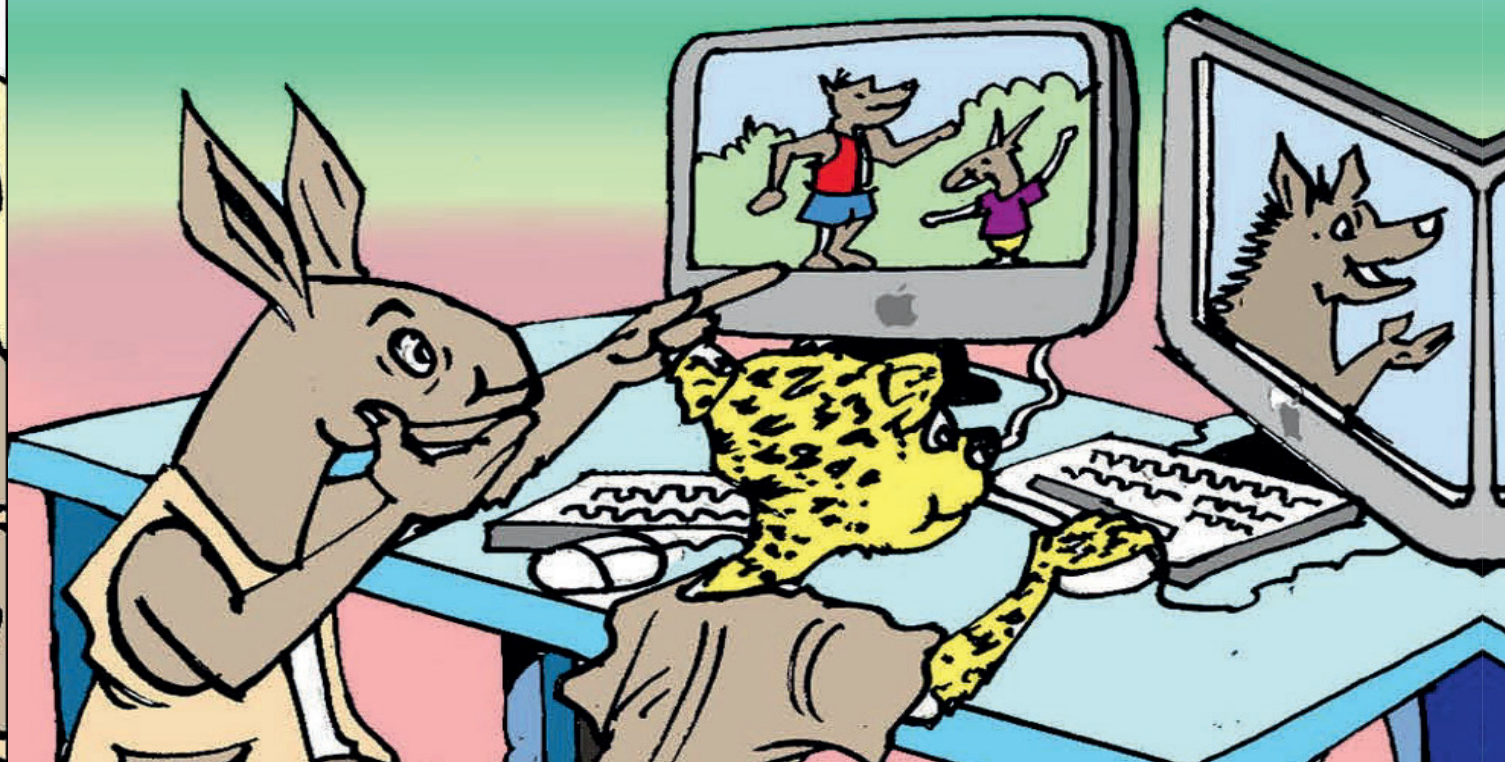
« Nga ne lu ma koy wax? »

Bukki ne ko :

« Danga koy wax ne Bukki dafa bëgg lingeer Gaynde. »

Lëg doom yuuxu : « Nu dagg ko foofu !
Bukki waxaatuloo li nga jëkkoon a wax bi la
Lëg laajee. »
Eskript bi ne ko : « Danga ko naan, Bukki
dafa bëgg lingeer Gaynde. »
Eskript bi jubbanti na wax jooju.
Ku juum ci li ngay wax, moo lay gàgganti.

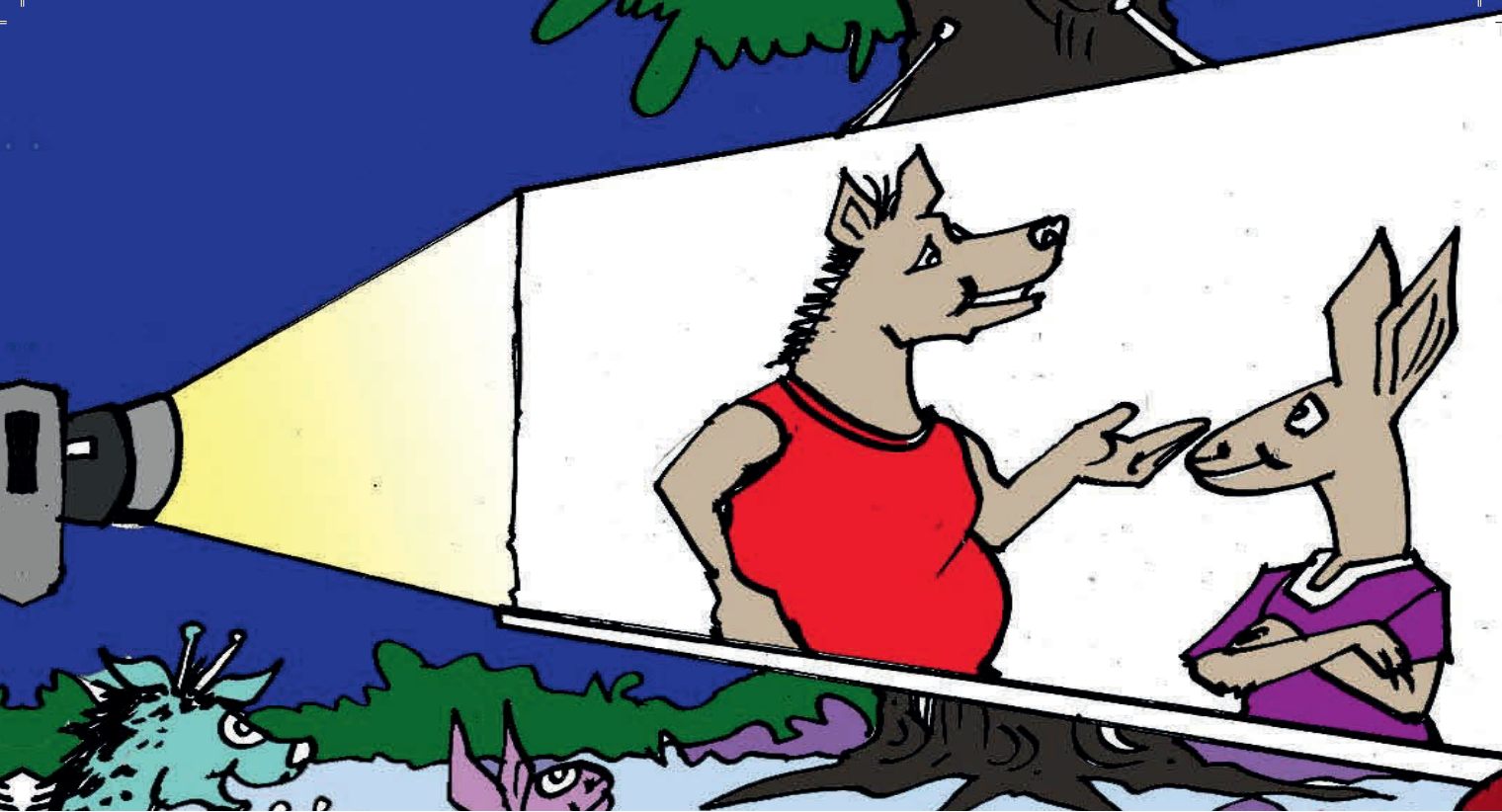
Defar film, liggeey yu bare la, Bi Lëg filmee,
dajale moo des.

Dajale mooy boole li ñu filme lépp mu nekk
benn toppante.

Su taqale bi noppee, ñu yokk ci senerig yi
misig yi ak coow.

Dina am ay laal-laalaat ak def ay jommale
ci film bi.

Soo gisee ci film nit kuy naaw walla muy
soppaliku leneen, loolu la.

Lëg kontaan na ci liggeeyam, dina ko won
waa Ndumbelaan.

Tele yi siiwal ko, Seku waxtaan ci rajo yi,
ñépp yëg ko.

Ba bés ba jotee ca guddi, ñépp ñëw,
sinemaa ba fees dell.

Làmp yi fay, film bi tàmbali, seetaankat yi
di xàqataay ak a tàccu.

Ca ëllëg sa, « Kàddu gu jëkk » moo doon
waxtaan ca Ndumbelaan.
Ñaari taskati xibaar, Seku ak Kéwel, dem
seeti Lëg, waxtaan ak moom.
Kéwel ne ko : « Soo doon tënk sa film bi lan
ngay wax ? »
Lëg ne ko : « kuy wut dafay déglu waxi
tontu yi jëkk. »
At moomu, filmu Lëg bi moo jël « Gayndeg
wurusu » filmi Ndakaaru.

